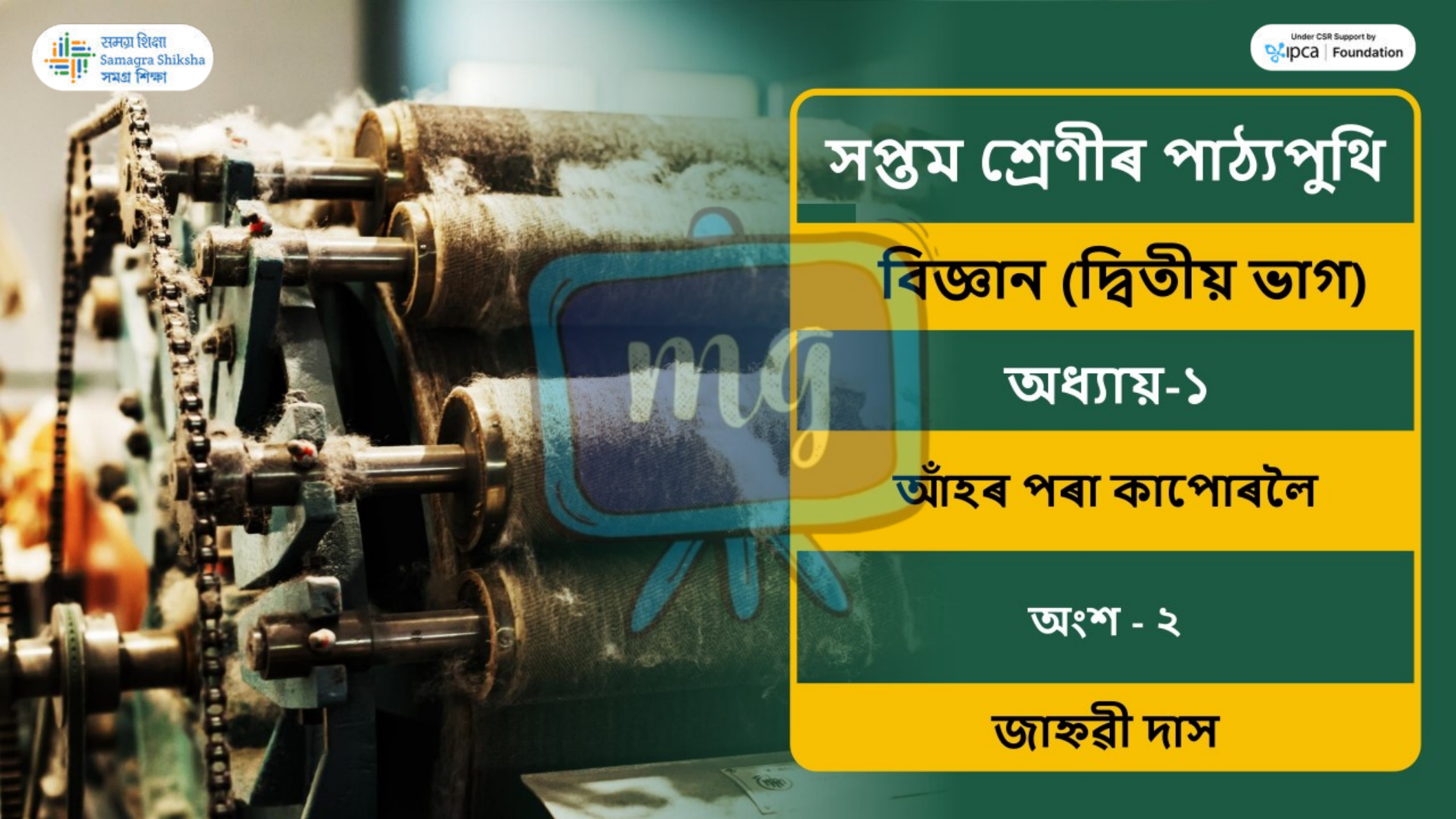

সমগ্ৰ শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

সপ্তম শ্রেণীৰ পাঠ্যপুথি

বিজ্ঞান (দ্বিতীয় ভাগ)

অধ্যায়-১

আঁহৰ পৰা কাপোৰলৈ

অংশ - ২

জাহ্নৱী দাস

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

পাট

- পাটৰ আঁহবোৰ আমি প্ৰাণীৰ পৰা পাওঁ।
- পাটৰ উৎস পাটপলু
- পাট সূতা (Silk) পাবলৈ পাটপলু প্ৰতিপালন কৰা বা পোহাক ৰেচম বা পাটশিল্প (Sericulture) বোলে।

समग्रा शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

☛ আমি পাটপলুৰ আমোদজনক জীৱন-চক্ৰৰ জনাটো প্ৰয়োজন।

পাটপলুৰ জীৱনচক্ৰ

- কণী
- পোৱালি (পাটপলু বা কেটাৰপিলাৰ)
- লেটা বা পিউপা
- পূৰ্ণাংগ পাট চকৰী

পাটপলুৰ জীৱনচক্ৰ

(ক) মতা

(খ) মাইকী

(গ) নুনী গছৰ পাতত পলুৰ কণী

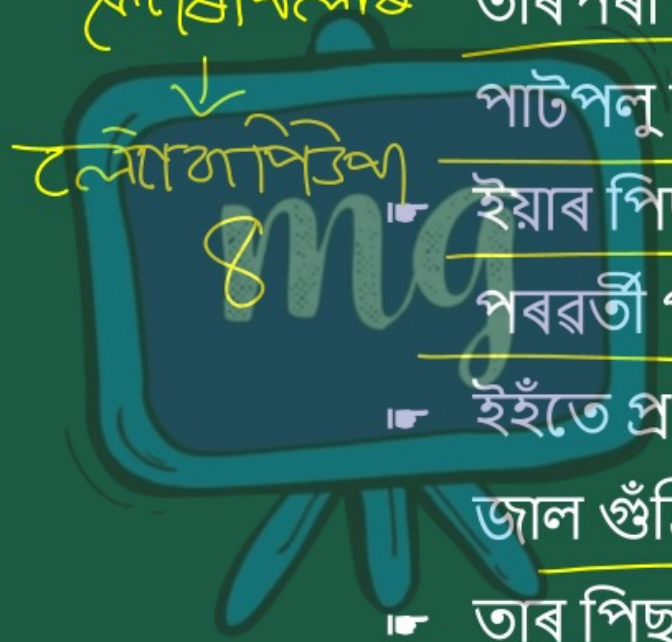
(ঘ) পাটপলু

(ঙ) লেটা

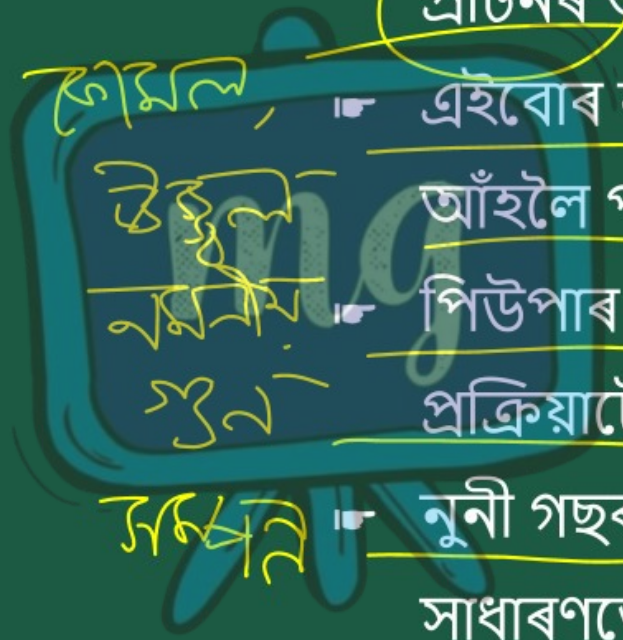
(চ) চকৰী হ'বলৈ ধৰা লেটা

- মাইকী চকৰীয়ে কণী পাৰে আৰু তাৰপৰা ওলোৱা পোৱালিবোৰক পাটপলু বা কেটাৰপিলাৰ বোলে।
- ইয়াৰ পিছত ই লেটা বা পিউপা নামৰ পৰৱর্তী পর্যায়ত প্ৰৱেশ কৰে।
- ইহঁতে প্ৰথমে নিজৰ চাৰিওফালে এখন জাল গুঁঠি লয়।
- তাৰ পিছত মূৰটো ইফালে-সিফালে ইংৰাজী সংখ্যা আঠৰ (৪) আকৃতিৰ দৰে লৰাই থাকে।

সমগ্র শিক্ষা
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

- এই লৰচৰ কৰা সময়খিনিত ই কিছুমান প্ৰটিনৰ আঁহ নিঃসৰণ কৰে।
- এইবোৰ বায়ুৰ সংস্পৰ্শত টান হৈ পাটৰ আঁহলৈ পৰিবৰ্তিত হয়।
- পিউপাৰ পৰা চকৰীলৈ বিকাশৰ প্ৰক্ৰিয়াটো লেটাৰ ভিতৰত চলি থাকে।
- নুনী গছৰ পাট চকৰীয়ে হৈছে সাধাৰণতে পোৱা পাট চকৰী।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

তোমালোকে জানানে

- চকৰীৰ লেটাৰ পৰাই পাটৰ সূতা আহৰণ কৰা হয়।
- বিভিন্ন ধৰণৰ ৰেচম সূতা আছে।
  - টছ
  - মুগা
  - কেচাঁ পাট

समग्रा शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্র শিক্ষা

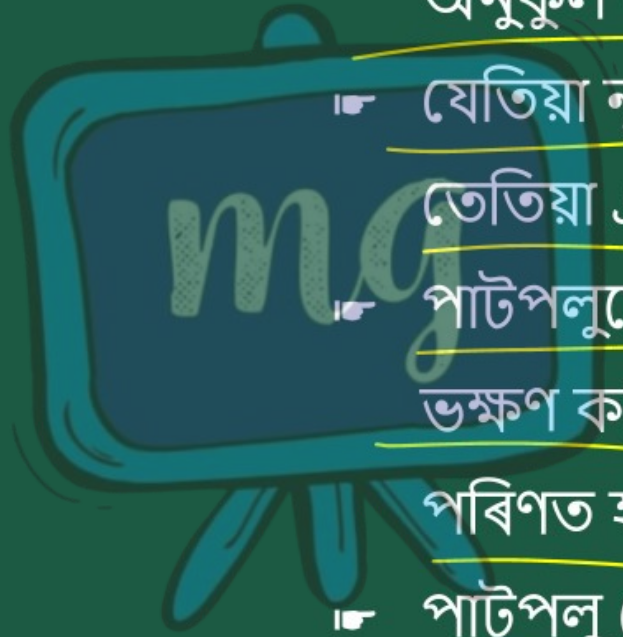
Under CSR Support by
ipca | Foundation

ৰেচম আঁহ লাভ কৰা

পাটপলু পালন :

- এজনী মাইকী পাটপলুৰ চকৰীয়ে একে সময়তে শতাধিক কণী পাৰে।
- এই কণীবোৰ সাৱধানেৰে কাপোৰ বা কাগজৰ পটিত সংৰক্ষণ কৰা হয়।
- খেতিয়কে কণীবোৰ স্বাস্থ্যসন্মতভাৱে প্ৰয়োজনীয় উষ্ণতা আৰু আৰ্দ্ৰতাত ৰাখে।

- কণী ফুটি পোৱালি ওলাবলৈ কণীবোৰ অনুকুল উষ্ণতাত ৰখা হয়।
- যেতিয়া নুনী গছত সতেজ পাত থাকে তেতিয়া এই কামখিনি কৰা হয়।
- পাটপলুবোৰে দিনে-ৰাতিয়ে পাত ভক্ষণ কৰি এটা বৃহৎ আকাৰলৈ পৰিণত হয়।
- পাটপলু পোৱালিবোৰ পৰিষ্কাৰ বাঁহৰ ডলাত নুনী গছৰ পাতৰ সৈতে একেলগে ৰখা হয়।

- 25ৰ পৰা 30 দিনৰ পিছত কেটাৰপিলাৰবোৰে খাদ্য গ্ৰহণ বন্ধ কৰি দিয়ে।
- বাঁহৰ ডলাখনৰ খাজবোৰত লেটাগুটি তৈয়াৰ কৰে।
- লেটাবোৰ লাগি থাকিবলৈ সৰু ৰেক বা বাঁহ কিছুমান দিয়া হয়।
- এই পলুবোৰে লেটা বনায়, যাৰ ভিতৰৰ অংশত পাট চকৰীৰ বৃদ্ধি ঘটে।

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

পাট আহৰণৰ প্ৰণালী

- পাটসূতা আহৰণৰ কাৰণে এদম লেটাগুটি লোৱা হয়।

↓

- লেটাগুটিবোৰ অলপ সময় ৰদত ৰখা হয় বা সিজোৱা বা ভাপৰ সংস্পৰ্শত ৰখা হয়।
- পাটৰ সূতাবোৰ পৃথক হৈ পৰে।

↓

- **মহুৰাফুৰা** : লেটাৰ পৰা সূতা উলিওৱা প্ৰণালী।
- বিশেষ যন্ত্ৰত মহুৰাফুৰা হয়, লেটাগুটিৰ পৰা আঁহ বা সূতাখিনি খোল খাই যায়।

↓

- এই আঁহবোৰ পিছত সূতালৈ পৰিণত কৰা হয়।

↓

- এইবোৰেই হৈছে শিপিনীয়ে কাপোৰলৈ বোৱা পাট সূতা

পাট বা ৰেচমৰ আৱিষ্কাৰ

- পাট বা ৰেচমৰ আৱিষ্কাৰৰ সঠিক সময় জনা নাযায়।
- চীনৰ সম্ৰাট হুৱাং টি য়ে সম্ৰাজ্ঞী চি-লুং-ছি (Si-lung-Chi)ক তেওঁলোকৰ উদ্যানত থকা নুনীগছৰ পাতবোৰৰ (Mulberry leaves) ক্ষতি হোৱাৰ কাৰণটো অনুসন্ধান কৰিবলৈ ক'লৈ।

- সম্ৰাজ্ঞীয়ে বগা পলু কিছুমানে পাতবোৰ খাই থকা দেখিলে।
- পলুবিলাকে সিঁহতৰ চাৰিওফালে উজ্জ্বল লেটা (Shiny cocoons) বনাই থকাও তেওঁ দেখিলে।
- দুৰ্ঘটনাক্ৰমে এটা লেটা তেওঁৰ চাহৰ পিয়লাত পৰি গ'ল আৰু কিছুমান কোমল সূতাৰ থোপা লেটাৰ পৰা পৃথক হ'বলৈ ধৰিলে।
- এনেকৈয়ে পাট বা ৰেচম উদ্যোগ চীনত আৰম্ভ হ'ল।

মূল্যায়ন

1 | চকৰীৰ লেটাৰ পৰা পোৱা পাটৰ আঁহবোৰ-

ক কোমল

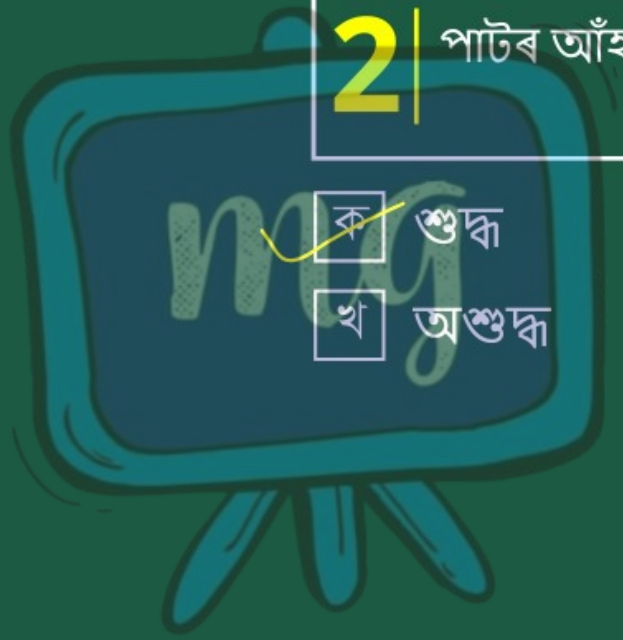
খ উজ্জ্বল

গ নমনীয়

ঘ ওপৰৰ সকলোবোৰ

মূল্যায়ন

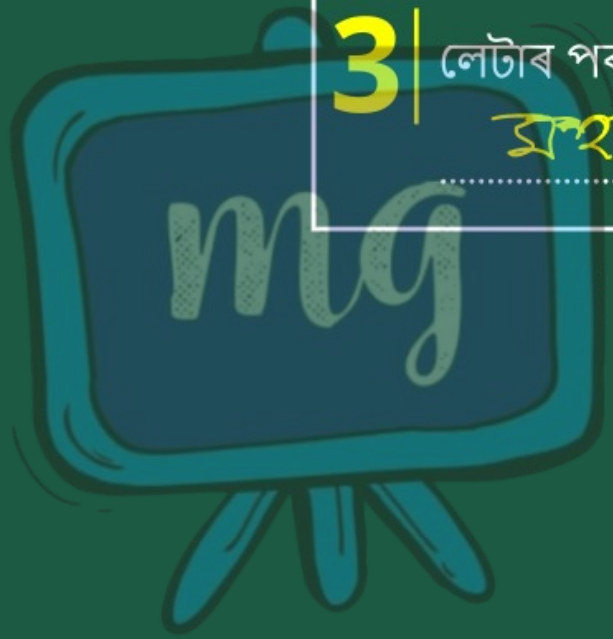
2 পাটৰ আঁহবোৰ প্ৰটিনেৰে গঠিত।

ক শুদ্ধ

খ অশুদ্ধ

মূল্যায়ন

3| লেটাৰ পৰা সূতা উলিওৱা প্ৰণালীটোক মহৰা ফুৰা বুলি কোৱা হয়।